

Alerji aşısı nedir?

Alerjik hastalıkların tedavisinde kullanılan önemli bir tedavi şekli olup hastalığın doğal gidişini değiştirebilecek tek tedavi yöntemidir. Dünya Sağlık Örgütü'nün onayladığı bu tedavi ile şikayetleriniz azalacak ve ilaç kullanma ihtiyacınız giderek kaybolacaktır. Bu tedavi ile hastalığınızın oluşturduğu yaşam kalitesi bozulmalarınız da giderek düzelecektir. Alerji aşısı içinde, duyarlı olunan alerjen maddelerin belirli oranlarda sudaki çözeltileri bulunmaktadır. Bu aşı içerisinde hiçbir şekilde başkaca bir ilaç (kortizon, anti-alerjik vb.) veya madde yoktur. Bu alerjen çözeltileri giderek artan dozlarda, belirli aralıklarla hastaya verilerek hastanın bu alerjene duyarsız hale gelmesi sağlanır. Alerji aşısı alerjik rinit (saman nezlesi), hafif ve orta dereceli astım ve arı sokmasına bağlı anafilaktik reaksiyonda kullanılan ve az önce de bahsedildiği gibi Dünya Sağlık Örgütü'nün onayladığı önemli bir tedavi yöntemidir. Bu tedavi yöntemi iki yolla uygulanabilir. Birincisi, enjeksiyon (iğne) şeklinde; ikincisi ise, ağız yolu (dil altı) iledir. Ancak hali hazırdaki bilgilerimiz ve deneyimlerimiz ışığında enjeksiyon tedavisi ile daha yüz güldürücü sonuçlar elde edilebileceğini biliyoruz. Her ne kadar aşağıda bahsi geçen yan etkilerin enjeksiyon şeklindeki tedavide biraz daha fazlaca ortaya çıkabildiğini bilsek de elde edilen yarar oranı göz önüne alınarak halen dünyada en çok enjeksiyon tipinde aşı tercih edilmektedir. Size önerdiğimiz tedaviye rıza gösterdiğiniz takdirde tedavinin enjeksiyon yoluyla mı yoksa ağız yoluyla mı uygulanması kararı yine size bağlıdır.

Alerji aşısı kimler tarafından uygulanır?

Aşılama işlemi, sadece, gelişebilecek olası yan etkilere müdahale edebilecek donanıma sahip sağlık kuruluşlarında, alerji ve klinik immünoloji uzmanları gözetiminde ve sorumluluğunda yapılabilir. Bu tedavi hiçbir şekilde bu konuda uzman olmayan yukarıda bahsi geçen hekimler dışında uygulanamaz. Unutmayın ki bu durumda tedaviden beklenen fayda oranı azalabilmekte ve en önemlisi olası yan etkilerin görülme sıklığı artabilmektedir. Oluşabilecek olan yan etkilere müdahalenin gerektiğinde anında yapılması zorunluluğu nedeni ile tedavinizi hiçbir zaman alerji ve/veya immünoloji uzmanları dışındaki hekimlere yaptırmamanızı öneriyoruz.

Enjeksiyon şeklinde uygulanan tedavide çok ince uçlu iğneler (insülin veya tüberkülin enjektörü) kullanılmaktadır. Enjeksiyonlarınız üst kola omuz hizasına cilt altına yapılacaktır. Bu tedavi esnasında neredeyse hiçbir acı hissedilmemektedir. İşleme başlarken deri alkollü bir pamuk ile dezenfekte edilmektedir. Bahsi geçen ince uçlu enjektör kolunuza 45 derecelik bir açı yapacak şekilde uygulanmaktadır. Uygulama kesinlikle derinin üst tabakalarına yapılmamaktadır. Yani enjeksiyon uygulandığında "gül açması" şeklinde bir deri kabarıklığı oluşmamalıdır. Tedavi konusunda uzman olan kliniklerde bu sorunlar zaten hiç görülmemektedir. Ancak, siz yine de tedaviniz uygulanırken bu aşamalara dikkat ediniz.

Ağızdan (dil altı) uygulanan tedavide ise alerjen çözeltilerinin belirli miktarları dil altına damlatılır veya kesme şeker gibi bir emiciye emdirilerek şekerin ağızda erimesi beklenir.

İşlemden sonra en az 25-30 dakika aşı yapılan yerde oluşabilecek olan kızarıklık, kabarıklık ve/veya kaşıntıyı takip etmek yahut da oluşabilecek olan herhangi bir aşırı reaksiyona müdahale etmek için işlemin yapıldığı klinikte beklenmelidir. İşlem sonrası 30 dakika geçtikten sonra aşınızı uygulayan görevliye mutlaka aşı uygulama yerinizi kontrol ettirdikten sonra ayrılabilirsiniz.

Alerji aşısı olan kişiler nelere dikkat etmelidirler?

1- Aşı tedavisine başlanacak olan hastaların şikayetleri (özellikle astım yakınmaları) kontrol altında olmalıdır. Bu nedenle allerji doktorunuz tarafından size verilen ilaçları, zamanında ve tam olarak kullanmaya devam etmelisiniz. Doktorunuza danışmadan ilaçlarınızda herhangi bir değişiklik yapmayınız.

2- Ateş yüksekliği ve enfeksiyon hastalığı belirtilerinin olduğu durumlarda aşı yapılmamalıdır.

3- Aşı yapılacağı gün allerjik hastalık belirtileri fazla ise o günkü enjeksiyon 1 hafta sonraya ertelenmelidir. Özellikle astımınız ağırlaşmışsa enjeksiyon ertelenip, doktorunuzun önerisine göre iyileşme sonrası yeniden devam edilebilir.

4- Enjeksiyonun yapıldığı gün aşırı fiziksel aktivite ve sıcak banyo yapmayınız.

5- Özellikle enjeksiyon yapılacağı gün allerjenlerden (polen, toz, rutubet ve tüylü hayvan gibi) sakınmaya çok daha fazla özen göstermelisiniz.

6- Beta bloker grubu tansiyon ve kalp ilaçlar (adlarını doktorunuza sorun) aşı tedavisi esnasında kullanılmamalıdır. Mutlak kullanılması gerekiyorsa çok daha dikkatli olunmalıdır.

7- Enjeksiyondan sonra 30 dakika süre ile gözlem altında kalınmalıdır,

Alerji aşısının süresi ve beklenen yararlar nelerdir?

Aşı en az 3, ortalama 5 yıl kullanılmalıdır. Doğru alerjen ve doğru dozlarla doğru kliniklerde uygulanan aşı tedavileri ortalama % 80-90 oranında başarı sağlamaktadır. Kişiden kişiye değişmekle beraber yaklaşık bir yıl sonra olumlu etkileri başlar. Bu nedenle aşı tedavisi başlanır başlanmaz hekime danışmadan hastanın kullandığı ilaçların hemen kesilmemesi gerekir. Bir yıldan sonra hastanın kullanmak zorunda olduğu ilaçlar doktor kontrolünde azaltılabilir. İki yıl içinde bu tedaviden belirgin fayda görmeyen hastanın ise aşı tedavisi kesilir.

Aşı Tedavisinin Riski Var mıdır?

Aşı tedavisi ile ortaya çıkabilecek olan yan etkiler veya riskler, uygulama bir alerji ve/veya klinik immünoloji gözetiminde yapılırsa son derece azdır. Bu nedenle aşı uygulaması donanımlı sağlık kuruluşları ve alerji ve klinik immünoloji uzmanı gözetiminde yapılmalıdır. Aşı uygulaması dış merkezde devam edilecekse bir başka uzman hekimin sorumluluğu altında ve acil müdahale şartları var olan merkezlerde yapılmalıdır.

Beklenen riskler:

- Aşı uygulanan bölgede kızarıklık, kabarıklık, nadiren uzun dönemde geçici nodüller,
- Aşı ağızdan uygulanıyorsa; dilde, ağızda uyuşma hissi, nadiren karın ağrısı,
- Burun kaşınması, burunda tıkanıklık, hapşırık,
- Öksürük, hırıltı, nefes darlığı,
- Vücutta kaşıntı, kızarıklık, döküntü,
- Nadir de olsa şok benzeri fenalaşma hissi oluşabilir ve tıbbi tedavi gerekebilir.